

ČT1, Otázky Václava Moravce, 12.11.2006

Jednání o nové vládě

Václav MORAVEC, moderátor

A hlavními hosty Otázek jsou dva profesoři žijící v zahraničí, filozof Václav Bělohradský žijící v Itálii. Přeji hezký dobrý den, vítejte.

Václav BĚLOHRADSKÝ, filozof, pedagog

Dobrý den, dobrý den.

Václav MORAVEC, moderátor

A profesor ekonomie Jan Švejnar žijící ve Spojených státech amerických. Dobrý den.

Jan ŠVEJNAR, ekonom, pedagog

Dobrý den.

Václav MORAVEC, moderátor

A také dva významní čeští politici, první místopředsedové dvou nejsilnějších politických stran v zemi. Za ODS vicepremiér Petr Nečas, dobrý den.

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Dobrý den.

Václav MORAVEC, moderátor

Za Českou stranu sociálně demokratickou Bohuslav Sobotka. I vám přeji hezký dobrý den.

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Dobrý den.

Václav MORAVEC, moderátor

Začněme u vás, páni profesoři, pane profesore Švejnare, s odstupem když se podíváte na českou politiku uplynulých necelých šesti měsíců, kdy se vyjednává o vládě, která stále nemá podporu Poslanecké sněmovny, které otázky vás napadají a nad čím, řekněme, přemýšlíte?

Jan ŠVEJNAR, ekonom, pedagog

Taková největší otázka je, až se jednou teda všichni dohodnou, řekněme po sedmi měsících, tak proč se nemohli na tom samém dohodnout po třech.

Václav MORAVEC, moderátor

Pane profesore Bělohradský, stejná otázka pro vás.

Václav BĚLOHRADSKÝ, filozof, pedagog

Já nevidím tu situaci českou zas tak jinou, než je situace v Itálii, kde volby vyhrála Prodiho strana nebo Prodiho útvar politický, koalice jen s maličkým náskokem, který díky bonusu se změnil v obrovské hádky, nedá se nic prosadit. Ten problém je, že demokracie se redukuje na pouhé volby, a to nestačí. Ta demokracie ztrácí jaksi smysl v očích mnoha lidí a redukuje se na pouhé volby a to je ten hlavní problém.

Václav MORAVEC, moderátor

Jste ochotni, pane místopředsedo Sobotko, připustit tu tezi, že politici svým chováním redukuje demokracii na volby a že těch uplynulých šest měsíců...?

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Ona je to právě otázka toho, jestliže se sněmovna redukuje na hlasovací mašinerii. Možná tomu rozumím, to, co myslel pan profesor Bělohradský, protože mi absolvujeme fázi volebního zápasu, voliči rozhodnou, určí poměry sil v parlamentech, no, a potom je otázka, jestli ty parlamenty jsou nějakým živým organismem, který je schopen kompromisu, je schopen domloutvat koalice a je schopen tu zemi vést nějakým směrem, nad kterým je, řekněme, většinová shoda ve společnosti, anebo jestli je to prostě jenom hlasovací mechanismus několika bloků či táborů, které mají tendenci se přehlasovávat. A já si myslím, že to potom třeba degeneruje k té otázce toho, že nejsou třeba respektovány nikdy výsledky voleb a podobně.

Václav MORAVEC, moderátor

Pane místopředsedo Nečasi, jak pak politici odpovědí Janu Švejnarovi na tu otázku, že proč když nakonec k nějaké dohodě dojde, proč se na ní muselo čekat tak dlouho?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Protože to vyžaduje určité ústupky a ne každá politická strana je ochotna dělat ty ústupky hned v počátku vyjednávacího cyklu a také jednotlivé strany reprezentují své konkrétní voličské vrstvy a toto musí brát v úvahu. Navíc u nás byla situace specifická opravdu tím, že ten volební výsledek byl opravdu unikátní. Dostat dva bloky sto na sto je nesmírně výjimečné i v evropském nebo západním kontextu, do toho další pokračující volební kampaň, protože na podzim probíhaly volby komunální a volby do jedné třetiny Senátu, takže to se tam samozřejmě také potvrdilo, ale je skutečností, že se nakonec může ukázat, že varianta, která nakonec bude přijmata jako řešení této politické situace, nebyla na stole v těch prvních měsících prostě proto, že do té doby nebyly jednotlivé politické strany ochotny tento ústupek učinit.

Václav MORAVEC, moderátor

Teď jsme u druhého pokusu sestavování vlády, Mirek Topolánek je podruhé jmenován premiérem České republiky. Ve středu má jít na Pražský hrad s dílčí zprávou o stavu vyjednávání. Je pravděpodobné, že už ve středu Česká republika bude vědět, na jakém půdorysu bude ta druhá vláda?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Já to samozřejmě nemohu vyloučit, protože my ty základní rozhovory vyjma určitých sondáží konkrétních rozhovorů s konkrétními lidmi teprve absolvujeme. Máme základní jednání se sociální demokracií, se Stranou zelených.

Václav MORAVEC, moderátor

Promiňte, je to vysoce pravděpodobné, že by už ve středu mohl být znám půdorys?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Já v tomto zůstanu raději více skeptický, více přízemní, bylo by to příjemné překvapení, kdyby se to řešení narýsovalo již do středy, ale spíše si myslím, že to bude vyžadovat ještě několik dní.

Václav MORAVEC, moderátor

Můžete tedy říci, že to bude za čtrnáct dnů, po kongresu, v tom týdnu po kongresu ODS, že bude znám půdorys?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

My musíme vycházet i z toho, že pod ústavním a časovým tlakem je samozřejmě i pan prezident. On nemůže dovolit, aby se ta jednání natahovala donekonečna, takže já předpokládám, že k tomu řešení dospějeme v následujících dvou týdnech, bude-li vůle všech relevantních politických sil upřednostnit zájmy této země před nějakými úzkými stranickými zájmy.

Václav MORAVEC, moderátor

Pane místopředsedo Sobotko, je to termín dostatečný, když se podíváme na to, že de facto tady byl svatý týden, to znamená tři týdny před volbami do sněmovny, do obou..., do Senátu a pak vlastně do obecních zastupitelstev?

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

No, já bych samozřejmě uvítal a sociální demokracie taky, kdyby to pondělní jednání mohlo znamenat určitý průlom, ale musím říci, já jsem poněkud skeptický vzhledem k tomu, že o víkendu je kongres Občanské demokratické strany a myslím si, že na tom kongresu bude největší hrdina ten, kdo bude reprezentovat nejtvrďší posty vůči sociální demokracii v rámci ODS, čili v této atmosféře před kongresem realisticky neočekávám, že by ODS přišla s nějakými návrhy, které by mohla hned, okamžitě na tom místě sociální demokracie přijmout, a mohli bychom si podat ruce na celkové řešení, ale...

Václav MORAVEC, moderátor

Ale v týdnu po kongresu věříte, že dojde k průlomu?

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Přesto věřím, že i to pondělí může znamenat určitý posun. My bychom rádi potvrdili to, co jsme prohlásili minulý týden, že pro nás je důležité a upřednostňujeme dohodnout se na půdorysu toho druhého ústavního

pokusů a chceme také politikům ODS dát tento signál ještě před kongresem ODS tak, aby případně kongres ODS neuzavřel dveře nějakému variantnímu řešení, které by potom před námi mohlo v tom následujícím týdnu ležet.

Václav MORAVEC, moderátor

Drtivé většině lidí vadí protahování krize okolo sestavování vlády, tady jsou exkluzivní data, která vůbec poprvé uvidí diváci Otázk. Podívejme se na ně. Agentura Median zjistila na vzorku téměř sedmi stovek lidí, že osmdesát procentům z nich vadí to, že se protahuje krize kolem sestavování vlády. Vlekoucí se vládní krize pak nevadí dvaceti procentům lidí, jak můžete vidět z onoho grafu, není bez zajímavosti, že s protahováním vládní krize jsou nespokojeni voliči z celého politického spektra. Statistická odchylka se pohybuje kolem plus minus tří procent a dodám, že tento výzkum byl dělán na reprezentativním vzorku sedmi set lidí v celé České republice v uplynulých čtrnácti dnech. Obrátím se teď na profesora Václava Bělohradského, který žije v Itálii, která také zažívá politické turbulence. Jaké důsledky to může mít pro českou politiku, pane profesore?

Václav BĚLOHRADSKÝ, filozof, pedagog

Řekl bych především, že veřejnost je neprávem znechucena, protože já pozoruji na různých úrovních život v Česku a na univerzitách a v podnicích a tak a mohu konstatovat stejnou neschopnost se dohodnout. Já bych řekl, že celá česká společnost trpí jakýmsi, jakousi nedostatkem kultury kompromisu. Kompromis vyžaduje určitou kulturu, já si vzpomínám, že o tom hovořil už, teď si nemůžu vzpomenout na jméno, první předseda statistického úřadu, přijel z Kanady.

Václav MORAVEC, moderátor

Byl to Eduard Outrata.

Václav BĚLOHRADSKÝ, filozof, pedagog

Eduard Outrata, ano, a teď já si vzpomínám, že on na setkání s emigranty jednou o tom hovořil, říkal, to, co mě zaujalo na skutečnosti, je taková neschopnost se dohodnout.

Václav MORAVEC, moderátor

Je daleko větší, promiňte, je daleko větší než třeba v italských realitách, ve kterých žijete?

Václav BĚLOHRADSKÝ, filozof, pedagog

Nechme teď stranou toto, mluvím, jestli veřejnost má právo se v Česku zlobit na svoje politiky. Odpovídám ne, protože ona sama není schopná, česká společnost, se dohodnout na mnoha úrovních. Hádají se o kdesi, taková ta kultura, demokracie, to je kompromis, určitý pragmatismus a kompromis, a to v té společnosti chybí. A politici jenom obražejí tento charakter české společnosti.

Václav MORAVEC, moderátor

A teď to srovnání s Itálií.

Václav BĚLOHRADSKÝ, filozof, pedagog

Itálie trpí velmi podobným neduhem, velmi podobným neduhem, že ta schopnost kompromisu na velmi malé úrovni, města třeba nebo to, ale na větší úrovni, ve větších celcích, už třeba regionu, s tím má Itálie problém.

Václav MORAVEC, moderátor

Nedá se mluvit tedy o postkomunistickém syndromu?

Václav BĚLOHRADSKÝ, filozof, pedagog

Itálie podobně jako Česko trpí nedostatkem kultury reformismu, opravdové, pragmatické, vzpomínáte si "Děkujeme, odejděte", "Morální lidé do politiky", taková ta neustálá představa, že přijdou slušní lidé a vyřeší všechny problémy, jako kdyby slušný člověk chtěl Temelín a neslušný ho nechtěl, že jo. To je problém určité vize světa a schopnosti se dohodnout. A toto v té společnosti chybí. Je tu jakýsi moralismus na jedné straně, takový směšný antikomunismus, zase směšné pravičáctví, ale taková ta ochota dohodnout se na pragmaticky definovaných podmínkách života, ke kterým přispějeme tím, že zformulujeme nějaké rozhodnutí, to myslím, že chybí. Takže já bych té veřejnosti vyčítal, že se zlobí na své politiky. Nemá na to právo.

Václav MORAVEC, moderátor

Může k tomu vést právě druhý pokus o dojednávání vlády, že předvedete jako politici nějaký velkorysý kompromis a ukážete, že například tak naložíte s volebním výsledkem, že tady bude snaha se dohodnout, pane místopředsedo Sobotko?

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Já si myslím, že to možné je, protože ta politická scéna není statická. Ona je prostě dynamická a vyvíjí se i v čase, vyvíjí se v čase situace v politických stranách, v ODS třeba byla euforie nad tím, že ODS vyhrála volby v létě, u nás zase byla euforie, řekněme nad tím, že ten v uvozovkách levicový blok má ve sněmovně sto mandátů. Já si myslím, že tyto stavy ve stranách už byly překonány tím, jak se ta situace vyvíjí a myslím si, že teď existuje příznivější situace k tomu, abychom se pokusili dohodnout na půdorysu druhého ústavního pokusu, který je před námi. Jedna z věcí, kterou jsme si museli také projít, byla ta rychlá reakce nebo když jsme se nedohodli, tak pojďme znovu volit. To byla také otázka, se kterou jsme se museli vyrovnat, a v tom si myslím, že byl chybný návrh pana prezidenta, od kterého potom částečně ustoupil tím, že pověřil pana Topolánka, protože on se jakoby rozhodl podpořit tu variantu rychlých předčasných voleb jako reakce na nedohodu v prvním ústavním pokusu, a to si myslím, že je také špatně a že jsme si to také museli nějakým způsobem absolvovat, v ODS, v sociální demokracii. Teď si myslím, že je otevřena cesta ke kompromisu na úrovni toho druhého pokusu, ale musím tady říct jednu důležitou věc. Ten kompromis, pokud bude dosažen, tak musí zohledňovat důstojnou pozici těch hlavních politických stran a musí také zohledňovat jejich mandát, který dostali od voličů. Ten je prostě silný, je silný jak u sociální demokracie a ještě o něco silnější je u Občanské demokratické strany, čili musí to být dohoda, která bude důstojná a bude odrážet mandáty těch dvou hlavních politických stran.

Václav MORAVEC, moderátor

Můžete k takové dohodě dospět, pane místopředsedo Nečasi?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Já jsem přesvědčen, že samozřejmě ano, my jsme vždycky volali po institucionální dohodě se sociální demokracií, vždy jsme tvrdili, že ta politická situace se má vyřešit tímto způsobem. My jsme narozdíl od sociální demokracie nikdy nestavěli řešení politické situace na přeběhlících, na hledání jednoho, dvou nebo tří poslanců, kteří za podivných okolností změni své politické postoje. Já jenom musím zdůraznit to, že u nás nikdy žádná euforie nebyla po tom volebním výsledku, protože to, že jsme ty volby vyhráli rekordním volebním výsledkem, to, že trojkoalice ODS, zelených a KDU-ČSL měla o dvě stě tisíc hlasů více než komunisté a sociální demokraté dohromady a přitom dokonce v určitém okamžiku hrozilo, že sociální demokraté a komunisté budou mít sto jedna mandátů, to znamená ještě ten večer, kdy byly výsledky voleb, tak my jsme na euforii neměli ani jednu sekundu, takže toto musím trochu popřít, ale my jsme od počátku preferovali seriózní a korektní jednání, pokus o nalezení dohody, protože bez politické dohody tato situace nemá řešení a nevidíme žádnou prohru i na tom, když by konstatovala významná část politické scény, že řešením té politické situace jsou dřívější volby. Na tom není nic špatného, tyto instrumenty se používají v celé řadě demokratických zemí s parlamentním demokratickým systémem a není to žádná fatální prohra nebo žádné fatální selhání politické scény.

Václav MORAVEC, moderátor

Promiňte, pane místopředsedo, když teď naváží na vaše slova, jak to teď aktuálně vypadá a shrneme si vyjednávací pozice těch dvou nejsilnějších politických stran. ODS chce duhovou vládu bez KSČM, to ale odmítá ČSSD. Sociální demokraté preferují buď velkou koalici nebo menšinovou vládu ODS podporovanou sociálními demokraty. To však ale zase odmítá Občanská demokratická strana. Pane profesore Švejnare, které vládní uspořádání podle vás nakonec bude to kompromisní, když to pozorujete zvenčí?

Jan ŠVEJNAR, ekonom, pedagog

Když to pozoruju, tak tady vidím, že jeden aspekt, který se nebere dostatečně v úvahu, a sice, že čas jsou peníze a že oddalování, nenalezení kompromisu, nenalezení řešení může mít dalekosáhlé dopady, negativní dlouhodobě a v tom smyslu, jak už pan kolega Bělohradský naznačil, je to možná problém celé společnosti a musíme si uvědomit, že když se věci neřeší příliš rychle nebo dostatečně rychle, takže to potom má následky. To byl vlastně ten můj první bod, když jsem říkal, že jestliže nakonec nalezneme řešení po sedmi měsících, proč se nemohlo najít po třech nebo po čtyřech.

Václav MORAVEC, moderátor

Obdržel jste odpověď vyhrocená situace hned po volbách.

Jan ŠVEJNAR, ekonom, pedagog

No, ale to pak je velice divné, jestliže tito lidé, kteří se znají léta a spolu mluví a tak dále, nejsou schopni během devadesáti nebo sto dnů v dynamickém světě, který se rychle pohybuje, a kdy zaostávání má velké náklady, nejsou schopni se dohodnout. Není mně jasné, k čemu dojde. Já myslím, že ta situace stále ještě není velmi jasná, ale určitě k nějakému kompromisu dojde, kde se budou muset dohodnout dvě velké strany pravděpodobně.

Václav MORAVEC, moderátor

Neukazuje se, pánové, že nakonec v pondělí budete poměrně velkou část času věnovat té trojkoalici ODS,

ČSSD s nárazníkem KDU-ČSL, jak to v tomto pořadu nazval před čtrnácti dny pan předseda KDU-ČSL Jan Kasal, pane místopředsedo?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Já si myslím, že bychom měli debatovat o všech korektních a seriózních řešeních této politické situace.

Václav MORAVEC, moderátor

Ale vzájemně jste si blokovali ty, které jsem popsal.

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Já myslím, že my žádné nevetujeme, my máme pouze jeden základní problém a dalo by se dokumentovat na konkrétních výrocích, a sice, že sociální demokracie a musím tady korektně říci, že především její předseda příliš často mění názory na to, aby některé jeho postoje byly možné brát za bernou minci. On stihнул od té doby hájit i zavrhnout vládu odborníků, hájit i zavrhnout velkou koalici, hájit i zavrhnout na jedné straně vládní spolupráci s komunisty, na druhé straně vládní spolupráci s ODS, čili se stranami, které mají totálně diametrálně odlišný politický program. Jedno prosazovat změny volebního systému, které jsou na úkor malých politických stran, podruhé naopak prosazovat změny volebního systému, které mají přinést něco, čili...

Václav MORAVEC, moderátor

A když vám ale do toho vstoupím.

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

S těmi máme docela, s touto, nazvu to slušně, flexibilitou máme docela problém.

Václav MORAVEC, moderátor

Vy nebudete v pondělí blokovat velkou koalici nebo menšinovou vládu občanských demokratů tolerovanou sociálními demokraty, což upřednostňuje tyto dvě varianty ČSSD?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

My a priori neblokujeme nic a na druhé straně říkám velmi otevřeně a velmi korektně, že pravděpodobnost těchto řešení já vidím prakticky jako nulovou, takže z tohoto pohledu to říkám velmi otevřeně, protože...

Václav MORAVEC, moderátor

Nejvíce času tedy budete věnovat té trojkoalici, jasná odpověď?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

My jsme jasně od počátku měli konzistentní stanovisko, že hledáme korektní, seriózní řešení založené na dohodě politických stran a že současně odmítáme exkluzivní vyjednávání pouze s jednou z nich. To neznamená, že nechceme seriozně a korektně jednat se sociálními demokraty, tvrdíme pouze, že jsou tady

i ostatní partneři, pro nás především KDU-ČSL a Strana zelených, a my v řešení politické situace i v debatě o změnách ústavy, případně volebního systému nechceme tyto dvě politické strany hodit přes palubu. Čili to je od počátku, od prvního dne po volbách konzistentní, jasný a zřetelný postoj občanských demokratů.

Václav MORAVEC, moderátor

Pane místopředsedo Sobotko, že nejméně času se bude věnovat té trojkoalici?

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Tak on to tady řekl v závěru svého vystoupení pan místopředseda Nečas, že ODS, když ho ocitují, nechce hodit zelené a lidovce přes palubu. Je otázka, jestli politické strany...

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

V debatách o ústavě a změně volebního zákona.

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Jestli politické strany, které teď by se měly domluvit, budou natolik upřednostňovat, řekněme, své dlouhodobé strategické zájmy, to znamená, budou zejména například myslet na to, aby nepřišly o budoucí politické spojence, anebo jestli prostě budou hledat řešení vhodné pro Českou republiku tak, abychom tu vládní krizi už neprotahovali a abychom tady měli většinovou vládu. Já si myslím, že ODS i sociální demokracie i v tomhle tom bude muset ustoupit. Každá z těchto stran...

Václav MORAVEC, moderátor

Je tím ústupkem ta trojkoaliční?

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Dlouhodobých strategických zájmů.

Václav MORAVEC, moderátor

Trojkoaliční vláda s nárazníkem KDU-ČSL?

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Podívejte se, pane redaktore, my jsme zatím od ODS takový návrh neslyšeli. Jestli ho v pondělí uslyšíme, tak o něm budeme seriózně uvažovat. Já jsem to zatím viděl jen jako spekulaci v médiích, ale já sám za sebe říkám, že to vidím jako variantu, o které lze vést diskusi a do značné míry by v tom třeba také ODS i sociální demokracie obětovaly trošku z těch svých dlouhodobých strategických zájmů neztratit úplně všechny spojence a držet je neustále pohromadě a držet ty aktuální bloky, které jsou v Poslanecké sněmovně pohromadě. Já si myslím, že každá ze stran...

Václav MORAVEC, moderátor

Promiňte, jenom jednou větou, Petr Nečas, objeví se tam tato varianta v pondělí?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Já jsem řekl, my se neuzavíráme debatě o kterékoliv rozumné variantě.

Václav MORAVEC, moderátor

Tato varianta je rozumná?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Uvidí další průběh, ale znovu opakuji, my máme své principy, které jsme řekli docela jasně a konzistentně, to znamená, říkáme ne exkluzivně vyjednávání pouze se sociální demokracií a říkáme ne opatřením ve změnách ústavy a volebního zákona, které by šly na úkor menších politických stran.

Václav MORAVEC, moderátor

A teď.

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Zase na druhou stranu je potřeba vidět realitu a já si myslím, že to přiznal třeba předseda KDU-ČSL, který jasně řekl, že bez dohody mezi ODS a sociální demokracií nelze najít celkové řešení celé situace. To, že my jsme řekli, že chceme exkluzivní jednání mezi sociální demokracií a ODS, tak jsme měli na mysli právě onu nezbytnost takového jednání a nezbytnost takovéto dohody, ačkoliv třeba ODS bude mít mezitím uzavřeny také různé dohody s jinými politickými stranami, to já nevylučuji. V čem ještě vidím komplikaci a pan místopředseda Nečas tady hovořil o tom, že my jsme neustále měnili stanoviska, já to chci...

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Pan Paroubek jsem říkal, to můžeme dokumentovat na konkrétních věcech.

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Ne, ne, ne, já myslím, že tady není Jiří Paroubek a vedle něj není nějaká jiná sociální demokracie. Jiří Paroubek je předseda sociální demokracie, který má mandát sociálních demokratů, a to se jasně potvrdilo i tuto sobotu na našem jednání, ale chci říct jednu věc. V určité fázi jednání ODS ustoupila od pokusu sestavit vládu na dva nebo na čtyři roky a vydala se po koleji rychlých předčasných voleb, o kterých se mluvilo, na jaře 2007 nebo na podzim 2007. No, v okamžiku, kdy ODS opustila sestavování vlády a vrhla se na přípravu předčasných voleb, tak sociální demokracie musela reagovat změnou svého postoje a změnou své strategie, protože už jsme tady nejednali o formách vlády, ale čelili jsme snaze zkrátit volební období způsobem, který podle našeho názoru nebyl dostatečně odůvodněný.

Václav MORAVEC, moderátor

Promiňte, k předčasným volbám se dostaneme. Pokud by zítra jste se bavili o tom trojkoaličním projektu, je jasné, že by v rámci takové vlády, která by vznikla na půdorysu občanští demokraté, tedy ODS, ČSSD a KDU-ČSL, že by nebyly v té vládě špičky stranické?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Je to samozřejmě jedno z možných řešení, na druhé straně v okamžiku, kdy je jmenován předseda nejsilnější politické strany do čela této vlády a on je již jmenován a je to nevratitelný politický krok v tomto druhém pokusu o zformování vlády, tak samozřejmě mluvit o vládě bez politických špiček by bylo poměrně...

Václav MORAVEC, moderátor

Takže by tam logicky musel být Jiří Paroubek a nový předseda.

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

To je jiná věc ostatní, ale v každém případě používat termín vláda bez politických špiček by byla poněkud kuriózní, když je tam předseda vítězné politické strany.

Václav MORAVEC, moderátor

Jaké lidi byste nominovali vy do té vlády, pokud by vznikla taková, pane místopředsedo?

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Já se velmi omlouvám, ale já skutečně tady nechci rozebírat variantu, kterou zatím ODS vůbec ani nenavrhla. Ta varianta je známa z mediálních spekulací, já bych nerad teď ztrácel čas nás, posluchačů v tom smyslu, že bychom tady rozebírali variantu, která zatím ze strany ODS nebyla navržena. Pokud bude na pondělním jednání navržena jako jedna z možných řešení, tak o něm budeme uvažovat a budeme hledat míru možného zapojení těch jednotlivých politických stran do takového řešení, ale nejde jenom o formu vlády, jde také o její program.

Václav MORAVEC, moderátor

O tom budeme mluvit, když se alespoň pohneme. Pane profesore Bělohradský, konstelace je tak podstatná?

Václav BĚLOHRADSKÝ, filozof, pedagog

Pevný terén pro řešení vládní krize má dvě bažiny, jednu nalevo a jednu napravo. Ta bažina nalevo je, že se řekne, levicový blok má sto mandátů a je to skutečně levicový blok. Komunistické hlasy, jakou roli hrají v levicovém bloku, existuje nějaká opravdová spolupráce mezi komunisty a sociální demokracií, přípravě programu? Jiří Paroubek má strategický plán vlády s komunistickou podporou, ale komunistická strana přece není vstřícná v tom, ona se nijak nemění, aby tuto variantu umožnila, takže o tom se nehovoří, ale v jakém slova smyslu sto? Levicový blok v jakém slova smyslu má sto mandátů? Toto není vyřešený problém, toto není vyřešený problém a veřejnost si toho je do jisté míry vědoma podle... Druhá bažina, druhá bažina je, že jakákoli velká koalice sklouzne do oposmlouvy. Do oposmlouvy, kterou Karel Hvizďala správně nazývá smlouva o pozicích, smlouva o pozicích a toto je zas další bažina, která by nadlouho poškodila celý politický systém. Takže jedna bažina je, co to je za hlasy, ty komunistické hlasy, jdou směrem, že vzniká opravdu nějaký levicový blok, komunistická strana bude aktivně a přijatelně pro většinu národa spolupracovat na definování levicového programu, anebo ve skutečnosti...

Václav MORAVEC, moderátor

Podle vás, promiňte, ale podle vás to už nepředvedla na konci minulého funkčního období sněmovny, klíčové zákony prosazované sociálními demokraty, komunisty, zákoník práce?

Václav BĚLOHRADSKÝ, filozof, pedagog

Něco jiného jsou klíčové zákony, něco jiného je identita této strany a její role v této společnosti. Protože neustále slyším nějaké návrhy o zakazování komunistických symbolů a jakýsi nový vlny antikomunismu a celý diskuse, diskuse kolem role komunistů. Tento problém je třeba otevřít a vyjasnit, jakou roli má hrát komunistická strana a čestní a spravedliví voliči, kteří volí pro tuto stranu a mají na ní právo, jakou roli má hrát v politickém systému. To je například dlouhodobý problém Itálie, která po čtyřicet let nevěděla, co dělat s komunistickou stranou, takže vznikne pak historický kompromis a vznikne vlastně i terorismus jistým způsobem pod vlivem toho, že..., to jedna. A druhá je ta oposmlouva.

Václav MORAVEC, moderátor

Vy jste si těchto bažin, pánové, vědomi? Pane místopředsedo Nečasí, tou oposmlouvou?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Dokonce termín bažina jsem použil i ve vašem pořadu před několika týdny v souvislosti s přetahováním jednotlivých poslanců. Řekl jsem, že by neprospělo kvalitě české demokracie při vyrovnání těch dvou bloků použít metodu, že jeden ten blok přetáhne na svou stranu jednoho, dva.

Václav MORAVEC, moderátor

To je ale už třetí bažina, ta středová.

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Nebo tři poslance, takže to je..., a v této souvislosti jsem řekl, že je potom lepší jít, spíše než jít do této bažiny, tak je jít lepší cestou korektního, férového, poctivého řešení, kterým jsou předčasné volby, a mimochodem i sociální demokracie když mluví o zkrácení volebního období na dva roky, to jsou také předčasné volby, protože podle ústavy řádné volební období je čtyřleté a cokoliv je kratší, jsou předčasné volby. Čili i vy jste již připustili možnost předčasných voleb, lišíme se pouze v termínu. Zda to má být příští rok nebo v roce 2008 nebo možná ještě později.

Václav BĚLOHRADSKÝ, filozof, pedagog

Mohu ještě, mohu jenom malinko k tomu slovu bažina, abyste si to nevykládali nějak morálně. Já jsem tím jednoduše myslel, že v ní uvízneme, že v ní uvízneme, nic jiného.

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Tak jsem to myslel i já.

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Jestli mohu reagovat na to, co zde bylo řečeno. Velmi stručně k předčasným volbám, my nejsme ti, kdo

navrhují předčasné volby. To, že sociální demokracie připouští, že by se volební období mohlo zkrátit například jednorázovým zákonem na polovinu, tak to je náš vstřícný krok vůči Občanské demokratické straně. My se prostě snažíme hledat řešení a jestliže ODS uvažovala o zkrácení volebního období, tak sociální demokracie, ačkoliv to nenavrhuje, tak jsme avizovali a signalizovali určitou možnost kompromisu, ale není to náš návrh. Pro nás je samozřejmě ideální řešení, kdybychom mohli absolvovat celé volební období, ale vnímáme to tak, že ODS prostě bude hledat nějakou možnost kompromisu v této oblasti. K tomu levicovému bloku...

Václav MORAVEC, moderátor

Uvážení v té bažině levicového bloku?

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

V tom levicovém bloku...

Václav MORAVEC, moderátor

A KSČM, role KSČM, o čem hovořil pan Bělohradský.

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Já jsem na to právě chtěl reagovat. Tady neexistuje levicový blok, pokud jde o nějakou ideovou nebo...

Václav BĚLOHRADSKÝ, filozof, pedagog

Vy jste ale říkal před chvílí sto mandátů levicového bloku.

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Je to tak, ale on nemá ideovou podobu a on nemá organizační podobu a myslím si, že tu ideovou, organizační společnou podobu ještě dlouho mít v České republice nebude.

Václav BĚLOHRADSKÝ, filozof, pedagog

V tom případě ovšem to redukuje na volební mechanismus, přesně to, co vy jste na začátku říkal, že by se nemělo dělat.

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Ano, vychází to z výsledku voleb a vychází to z nějaké taktiky poměru sil v Poslanecké sněmovně a řekněme, že tyto dvě strany mohou mít dlouhodobě třeba stejný pohled nebo podobný pohled na politiku Občanské demokratické strany a na rizika, které by třeba spočívaly v tom, že tady tato politika bude realizována. Přece jenom tyto dvě strany mají určité ideové dotyky, i když možná je jich méně, než se obecně myslí, ale prostě mají je, čili určité strategické pohledy na třeba roli ODS a její přínos pro fungování české společnosti tady mohou existovat a pak může existovat určitá taktická spolupráce v Poslanecké sněmovně, ale ta koneckonců může existovat v některých otázkách i třeba s lidovci nebo zelenými.

Václav BĚLOHRADSKÝ, filozof, pedagog

S ODS především, třeba otázka Němců, odsunu Němců.

Zkrácení volebního období

Václav MORAVEC, moderátor

Jenom naváží na to téma předčasných voleb. Předčasné volby jako řešení krize. Opět se podíváme na to, co si myslí občané České republiky. Tady jsou vůbec opět poprvé publikovaná data od agentury Median pro dnešní Otázky. Téměř čtyřicet procent lidí se domnívá, že by předčasné volby vládní krizi ukončily, jak vidíte, to jsou první dva sloupce v grafu. Třicet procent lidí se domnívá, že předčasné volby krizi neukončí a třetina lidí nemá názor nebo je tato otázka nezajímá. Pro předčasné volby jsou nejvíce příznivci a voliči občanských demokratů, KDU-ČSL, pak také sympatizanti neparlamentních stran. Agentura Median se v uplynulých čtrnácti dnech ptala sedmi stovek lidí a statistická odchylka se pohybuje kolem tří plus minus procent. Abychom plánům politiků rozuměli, slyšeli jsme to, 2008 jako možný termín zkrácení volebního období. Co by ale politici, pane profesore Švejnare, měli udělat, aby stejně i ty předčasné volby neskončily patem?

Jan ŠVEJNAR, ekonom, pedagog

Tak samozřejmě tam bude velká příprava, ale já bych ještě dodal k té předchozí diskusi, že pro mě například je zajímavé a počítám, že pro mnoho diváků taky, že po pěti a půl, téměř šesti měsících ještě existuje tak velká debata a stupeň neshody mezi špičkami politických stran, tak já se možná hodně mylím a příští týden budete mít úplnou shodu, ale je to zajímavé, že po velkých debatách, které trvaly již téměř šest měsíců, máte stále ještě velmi silné a velmi rozdílné názory a jestliže tato situace bude dlouho trvat, tak potom samozřejmě předčasné volby jsou jediným řešením a tam potom, jak už řekl pan místopředseda Sobotka, se situace velmi změní a bude to situace, kdy strategie bude zaměřena na to, jak získat voliče a ne jak najít řešení pro momentální situaci.

Václav MORAVEC, moderátor

Shodujete se tedy na tom, že zkrácení volebního období asi bude nezbytné, rok 2008, ne, pane místopředsedo Sobotko? Nebo pane místopředsedo Nečasí? To je gentlemantsví.

Jan ŠVEJNAR, ekonom, pedagog

Úplná shoda.

Václav MORAVEC, moderátor

Úplná shoda v jedné věci, kdo bude mluvit jako první.

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Pokud dostanu potom také možnost?

Václav MORAVEC, moderátor

Ano, dostanete.

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Já jsem přesvědčen, že je to jedno z legitimních řešení stávající politické situace, protože opravdu dostat se do situace, kdy použijeme tu politickou bažinu, uvíznutí v ní, je podle mého názoru horší pro Českou republiku. Jestliže by se také ukázalo, že tady sice bude existovat nějaká formální vláda, která bude mít poměrně dlouhodobý mandát, ale nebude schopna řešit některé klíčové problémy této země, jako je důchodová reforma, jako je plnění konvergenčního programu, stabilizace veřejných financí, základní stabilizační kroky ve zdravotnictví, příprava českého předsednictví v Evropské unii, tak já tvrdím, že potom je opravdu korektnější a poctivější řešení udělat předčasné volby. Ale ono také současně platí, že sociální demokracie chtěla dřívější volby, když jsme v létě vyjednávali možnost dvoustranné spolupráce za nevládní spolupráce KDU-ČSL a Strany zelených, to byly ty smluvní vztahy, které tehdy zrušil pan Paroubek svým pokusem s panem Kalouskem, tak jedním z kategorických požadavků sociálních demokratů bylo zkrácení volebního období pouze na dva roky. To znamená, že tady měla vzniknout menšinová vláda ODS tolerovaná sociální demokracií, ale pouze na dva roky. A to byl váš požadavek.

Václav MORAVEC, moderátor

Pane místopředsedo Sobotko, to Jiří Paroubek opravdu říkal. Na podzim roku 2008 předčasné volby. Je nereálné už dnes, že jakákoli vláda, která bude dojednána, že bude vládnout čtyři roky z pohledu ČSSD?

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Já si myslím, že to nelze vylučovat. Ta jednání nejsou v takové fázi, abychom to mohli zcela vyloučit, že se podaří najít konstelaci na celé čtyři roky a my nabízíme jako možnost kompromisu ze strany sociální demokracie, pokud ten kompromis bude nezbytný, nějakou formu dohody o případném zkrácení volebního období a jako nejzazší možný termín nebo nejbližší možný termín z dnešního pohledu vidíme ten podzim roku 2008, ale to si myslím, že je věc dalších politických jednání a my to nabízíme jako možnost kompromisu ze strany sociální demokracie, ale rádi bychom viděli tu formu zkrácení volebního období nikoliv trvalou deformací ústavy, ale řekněme zákonem, který by jednorázově toto volební období zkrátil, protože my nejsme stoupencem účelové novely ústavy, která by trvale tu ústavu deformovala.

Senátní návrh změny ústavy

Václav MORAVEC, moderátor

Když teď mluvíte o ústavě, aby volby nedopadly patem, tak jaké změny, možná i změny ústavy je zapotřebí udělat? Ústavu je zapotřebí změnit, to je jediná věta, na které se zatím čeští politici jsou ochotni shodnout. Liší se ale v tom, jaké změny do ústavy zapracovat. Ještě před červnovými volbami byla řeč o přímé volbě prezidenta, po nich o stanovení lichého počtu poslanců. Další možnou změnou je snazší cesta k rozpuštění Poslanecké sněmovny a tudíž i snazší cesta k předčasným volbám. Ve sněmovně je senátní návrh změn ústavy, poslanci ale zatím nerozhodli, ani o tom, zda mu dají šanci.

REPORTÁŽ

Vojtěch FILIP, místopředseda PS PČR /KSČM/ /8. 11. 2006/

Navrhuji přerušení tohoto bodu do ustavení stálé komise pro Ústavu České republiky v Poslanecké sněmovně.

Václav MORAVEC, redaktor

Případné schválení změn ústavy se tak vzdaluje, a to může zkomplikovat možnost předčasných voleb. Pro úplnost, novela má ústavu rozšířit o další možnosti, jak dolní komoru rozpustit a vyvolat tak předčasné volby. Pokud má mít ve sněmovně šanci na úspěch, potřebuje kromě hlasů občanských demokratů, lidovců a zelených ve finále i hlasy komunistů. Sociální demokraté jsou totiž zatím ostře proti. Novela podle nich nepřipustně posiluje pravomoci prezidenta.

Lubomír ZAORÁLEK, místopředseda PS PČR /ČSSD/ /7. 11. 2006/

Jestli prezident se dostane do situace, kdy si bude moci příště vybrat, třeba po povinné demisi vlády, jestli zvolí onu cestu tří pokusů, anebo jestli se rozhodne rovnou navrhnout rozpuštění sněmovny.

Zdeněk JIČÍNSKÝ, poslanec /ČSSD/ /7. 11. 2006/

Nepominutelnou hodnotou ústavního státu je stabilita ústavního řádu a důvěra v ústavní pravidla. Není žádoucí, aby se měnila pravidla během hry. Přijetím senátního návrhu ústavy již zmíněné hodnoty byly zásadním způsobem dotčeny, a to v situaci, kdy se podle platných ústavních norem předepisujících postupy při vytváření druhé a třetí vlády dosud nikdy nepostupovalo. Je-li politická vůle dospět k předčasným volbám, měly by se nejprve využít postupy, které ústava stanoví, nikoli ústavu obcházet.

Václav MORAVEC, redaktor

Premiér a předseda občanských demokratů Mirek Topolánek sociálním demokratům oponuje.

Mirek TOPOLÁNEK, premiér, předseda strany /ODS/ /7. 11. 2006/

To, že nejde o účelový krok, pro to hovoří několik faktů. Za prvé je to opakovaný pokus, za druhé nevznikl přece v průběhu té měsíční, pětiměsíční patové situace po volbách. Je to krok, který čistí českou ústavu, dává další možnost Poslanecké sněmovně, jak se chovat v situacích, které neumí řešit, jako třeba v roce 1998.

Václav MORAVEC, redaktor

Poslanecká sněmovna teď tedy musí ustavit komisi pro posuzování změn ústavy. Teprve pak se veřejnost dozví, jaký bude osud senátního návrhu.

KONEC REPORTÁŽE

Václav MORAVEC, moderátor

Připomeňme, že sociální demokraté, stejně jako lidovci a zelení, slibovali před volbami přímou volbu prezidenta, což je jedna z největších ústavních změn. Pane místopředsedo Sobotko, kdy předložíte návrh

na přímou volbu prezidenta, kterou jste slibovali voličům v červnu?

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Je to součástí našeho volebního programu, předložíme to v okamžiku, kdy bude zřetelné, jestli bude sociální demokracie v následujícím volebním období opoziční strana nebo jestli bude strana vládní. Pokud bychom byli strana vládní, tak budeme usilovat o to, aby to bylo součástí legislativního plánu vlády. Pokud budeme v opozici, tak to můžeme předložit kdykoliv po novém roce, čili to není takový problém.

Václav MORAVEC, moderátor

Vznikne-li tedy komise pro změnu ústavy, tak v lednu předložíte návrh k přímé volbě prezidenta?

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Pokud vznikne komise pro změnu ústavy, tak jedním z návrhu, kterým tam sociální demokracie předloží, bude přímá volba prezidenta. Jsou i jiné zajímavé ústavní novely, jedna v tuto chvíli se projednává v Senátu, to je omezení poslanecké imunity jenom na výkon mandátu. Nebo je to třeba otázka posílení pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu směrem k samosprávám, čili to jsou podle mého názoru daleko důležitější změny ústavy, včetně té přímé volby prezidenta, než je tato dílčí úprava, která by řešila momentální politickou situaci a kterou, musím říct, my nepodpoříme. A dovolte mi ještě jeden důvod. Pokud by se do ústavy dostalo to ustanovení, o kterém pan Topolánek tvrdí, že čistí ústavu, tak by se ještě dále snížil tlak na nutnost dohody politických stran, prostě rozpuštění sněmovny by bylo snazší, předčasné volby by byly snazší a tím by byl daleko nižší tlak na jednotlivé politické strany, aby hledaly tu možnost dohody, hledaly možnost nějakého pragmatického kompromisu. Podle našeho názoru by to trvale deformovalo ústavu a my tuto ústavní změnu skutečně nemůžeme podpořit.

Václav MORAVEC, moderátor

Slyšeli jsme jasné slovo, že sociální demokraté v lednu dají té sněmovní komisi pro změnu ústavy návrh na přímou volbu prezidenta. Přímá volba prezidenta je jedním z prvků přímé demokracie nebo posílení prvků přímé demokracie. Pane profesore Bělohradský, jak ale naložit s tím, že na stranu jedné posilovat prvky přímé demokracie a na straně druhé nechota lidí participovat na těch prvcích, chodit k volbám v České republice? Václav Klaus dokonce používá slovo, že tady je převolbováno, že je příliš mnoho voleb.

Václav BĚLOHRADSKÝ, filozof, pedagog

Referendum, prezident volený referendem je silný prezident. Otázka je, jestli náš politický systém je připraven na silného prezidenta, to je jiná tradice, silný prezident, který má svou vlastní legitimitu v systému, který může velmi ostře vystupovat. Já bych s tím souhlasil, ale je třeba zase zasadit tu změnu do nějakého kontextu veřejné debaty, protože já teď si tak neumím představit v tomto okamžiku, jaký dopad bude mít silný prezident na náš politický systém. Druhá věc je...

Václav MORAVEC, moderátor

Promiňte, ale jenom kdybych vám namítl, že Slováci mají přímou volbou voleného prezidenta, ale není to zas tak silný prezident, protože stejně jsou parlamentní republikou.

Václav BĚLOHRADSKÝ, filozof, pedagog

Samozřejmě, tak je celá řada mezipozic, ale referendum posiluje autoritu prezidenta a jeho roli v systému, tečka. Jak pak skutečně a do jaké míry to pak už záleží na té historické situaci toho systému, ale je to krok směrem k posílení prezidenta. V mých očích by měl být zákon, který by neměl být vůbec součástí role referenda v českém politickém systému. Jakou roli mají hrát referenda, protože to je jedno z referend vlastně. Velmi důležitá byla ta poznámka o Nejvyšším kontrolním úřadu. Tady bych řekl, že co největší autonomie, co největší autorita tohoto úřadu je klíčová v epoše globální ekonomiky, je to naprosto klíčová role a to, co pak řekl kolega Jičínský, je to taky problém metody ústavních změn, jak se vlastně mění ústava. To není zas problém jenom volebních mechanismů, jak to místopředseda Sobotka několikrát řekl, to se nedá zredukovat na volební mechanismus. Ústava je výrazem naší identity, politické identity a naší představy o světě taky a o nás samotných. Metoda ústavních změn je velký problém. Můžu jenom maličko dodat? Se mluví taky v souvislosti se změnou ústavy o volebních systémech, které dělíme na silné a slabé.

Václav MORAVEC, moderátor

Dovolíte? K volebnímu systému se dostaneme záhy. Vy byste jako Občanská demokratická strana podpořili v té komisi, sněmovní komisi, která pravděpodobně vznikne koncem listopadu, způsob změny volby prezidenta na tu přímou volbu, pane místopředsedo Nečasí?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

V politice platí jedno pravidlo. Chci-li něčemu zabránit a bojím se to říci nahlas a otevřeně, tak na to zřídím komisi. To je nejlepší způsob, jak danou věc smést ze stolu a já mám pocit, že to bude i výsledek činnosti této ústavní komise. Abych rozlišil...

Václav MORAVEC, moderátor

Tím chcete říct, že sociální demokraté chtějí tuto komisi, aby žádná změna ústavy nebyla?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Já si to osobně mohu myslet, ale není důležité, zda tomu tak opravdu je z mé strany nebo ne. Já bych chtěl zdůraznit...

Václav MORAVEC, moderátor

Počkejte, co si myslíte, teď vám nerozumím. Řekněte mi, jestli si to myslíte?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Já si myslím, že ano, ale není to důležité, jestli si to myslím já nebo ne, důležitý je potom ten výsledek, to já můžu být klidně obviněn z určité předpojatosti vůči sociální demokracii. Já bych se teď ale vrátil opravdu k důležitému...

Václav MORAVEC, moderátor

Podpoříte přímou volbu?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

...k důležitému problému. Já bych chtěl zdůraznit jednu věc. Já patřím mezi poslance, kteří byli mezi ústavodárci, když byla tato ústava schvalována. Tehdy vědomě ta konstrukce ústavy a vzpomeňme si, byla to druhá polovina roku devadesát dva, velmi turbulentní mezinárodní situace, dělení federace na krku a podobně. Vědomě byla zvolena konstrukce ústavy, která měla až extrémním způsobem stabilizovat vládu a činit ji v podstatě neodvolatelnou, nezměnitelnou. Bylo to také v situaci konkrétního stranického spektra, kde kromě ODS a silné komunistické strany všichni, včetně sociální demokracie, byli straničky okolo šesti, sedmi procent. Čili byl to stabilizační činitel. To, že tam chybí nějaký institut, který umožňuje v průběhu volebního období rozpustit sněmovnu například v situaci, kdy se rozpadne vládní koalice a nová nepůjde na základě předvolebních závazků vytvořit, tak to je dlouhodobě přiznávaný fakt a senátní návrh změny ústavy, který umožňuje rozpuštění sněmovny v průběhu volebního období, je z minulého volebního období, kdy nikdo nemohl tušit, že bude tato politická krizová situace, to znamená, že je snahou vyplnit tento deficit české ústavy a poslední poznámka.

Václav MORAVEC, moderátor

Ted' mi už odpovězte na tu otázku, na kterou jsem se ptal.

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

A byl součástí společně připravovaných změn mezi sociální demokracií a ODS na změnu ústavy.

Václav MORAVEC, moderátor

A přímá volba prezidenta?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

My jsme připraveni se bavit o komplexní změně ústavy, jejíž součástí může být i úvaha o přímé volbě prezidenta, ale bez vazby na postavení Senátu, na postavení mezi Senátem, vládou a prezidentem, bez této komplexnější úvahy a chcete-li komplexnější novely je to podle nás pouze umělý politický problém, ale jsme připraveni o tom debatovat.

Václav MORAVEC, moderátor

Pane místopředsedo, ted' ta námitka, že chcete komisi proto, aby se všechny změny ústavy zametly pod koberec?

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Tak změnit ústavu v České republice je velmi problematické a tuším, že se to ještě nepovedlo od toho roku devadesát tři.

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Povedlo se to několikrát.

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Ale to jsou věci, které...

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Byla zřízena Bezpečnostní rada státu.

Václav MORAVEC, moderátor

Nechte domluvit pana místopředsedu Sobotku.

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Já jsem uvedl fakta, omlouvám se.

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Ale v závažných věcech se to podle názoru zatím nepovedlo, protože všechny ty pokusy prosadit třeba referendum, ústavní zákon o referendu, pokusy prosadit přímou volbu prezidenta se nepovedly, pokusy Senátu řešit některé problémy, viz třeba snadnější rozpouštění Poslanecké sněmovny, zatím neuspěly a jestliže se má ústava změnit, tak na to musí být dohoda širšího spektra politických stran.

Václav MORAVEC, moderátor

A bude to toto zásadní, o čem budete vyjednávat, o čem budete vyjednávat i při těch jednáních o vládě?

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Komise je nástrojem, já si nemyslím, že bychom tímto měli komplikovat jednání o vládě. Ona už jsou sama o sobě dostatečně komplikovaná, ale komise by přece měla umožnit, aby se získala širší dohoda politických stran. K tomu je komise nástrojem a nelze v tuto chvíli oddělovat nějaké utilitární změny ústavy, když tady přetrvává z minulosti celá řada ústavních problémů, které prostě vyřešeny nebyly, ačkoliv ta politická témata tady existují, ačkoliv po nich občané volají, jako je třeba přímá volba prezidenta nebo referendum nebo omezení imunity, tak se ty problémy přes trvalou poptávku občanů nepodařilo v legislativě vyřešit. To si myslím, že pokud se domluvíme s ODS, že prostě tato komise bude pracovat velmi dynamicky, že bude mít termíny, kontrolní termíny, bude podávat zprávy Poslanecké sněmovně, tak tady existuje možnost tlačit na komisi, aby skutečně ty ústavní změny byly projednány a pokud se najde politický shoda, tak aby byla předložena taková novela ústavy, která bude mít širší politickou podporu.

Václav MORAVEC, moderátor

Teď dostane slovo za chvíli Jan Švejnar, až poté, co se podíváme na další část exkluzivního průzkumu agentury Median pro dnešní Otázky a ta konstatuje, že velkou podporu má mezi lidmi zavedení lichého počtu poslanců, což je jedna ze změn ústavy, o nichž se po červnových volbách mluví. Sedmdesát procent lidí podporuje stanovení lichého počtu poslanců, jak můžete vidět z grafu. Rovnoměrně s tím se ztotožňují voliči všech parlamentních stran, ostatních stran, ale i nerozhodnutí. Opět i tady je statistická odchylka zhruba tříprocentní. Ještě se zastavíme u změn volebního systému, což bude teď hlavní téma. Z výzkumu Medianu vyplývá, že téměř čtyřicet procent lidí by podpořilo zavedení většinového volebního systému při

volbách do Poslanecké sněmovny. Jak ale můžete vidět z grafu, bezmála polovina lidí, konkrétně čtyřicet pět procent, nerozumí rozdíl mezi většinovým a poměrným systémem nebo je ta změna vlastně nezajímá. Připomínám, že výzkum Medianu se uskutečnil na vzorku sedmi stovek lidí v uplynulých čtrnácti dnech a statistická odchylka plus minus tři procenta. Pane profesore Švejnare, vy žijete v zemi, která má většinový volební systém. V Čechách se většinově volí do horní komory parlamentu, tedy do Senátu. Měnil byste nějak ty systémy a mohl by prospět volbám do Poslanecké sněmovny řekněme většinový systém nebo jít k tomu čistému, poměrnému systému?

Jan ŠVEJNAR, ekonom, pedagog

Já myslím, že tady opravdu zde na tom tolik nezáleží, oba systémy mají výhody a nevýhody. V Americe ten systém funguje dobře, protože je tam již dlouho zavedená politická kultura, která v tomto systému dobře funguje, voliči nemají příliš jasné sklony k jedné či druhé politické straně, často volí podle toho, podle toho, jaký jsou jednotlivci, kteří reprezentují strany, jaké jsou hlavní otázky a úkoly, takže v každé zemi jiný systém bude mít ty či ony výhody nebo nevýhody. Čili pro Českou republiku nyní nevidím důvod, proč by se měl tak radikálně měnit volební systém. Spíš myslím, že voliči správně poukazují, že sledují určité, částečné změny, které by velmi prospěly, například mít lichý počet poslanců, to se všichni na světě diví, jakto že vlastně v České republice to není nebo neexistuje jako ve Spojených státech, kde teda je sudý počet, ale potom více prezident může hlasovat v případech, že dojde k patové situaci, proč to u nás neexistuje, takže to je celkem rozumný postřeh. Druhá věc si myslím, která je též žádoucí celospolečensky, je právě posílení Nejvyššího kontrolního úřadu v nezávislosti, v pravomocích a tak dále, protože je to důležitá instituce v této situaci, ale ostatní velké změny, jak jsme už viděli z diskuse, bude velmi těžké na ně najít rychlé řešení za prvé a za druhé není jasné, že v nynější situaci by nám to prospělo, přemětně dělat obrovské změny, které nejsou v nynější politické kultuře a systému dobře zaveditelné a lehce stravitelné.

Václav MORAVEC, moderátor

Pane místopředsedo Nečasi, když vznikne koncem listopadu v Poslanecké sněmovně ona komise pro změnu ústavy, kdy Občanská demokratická strana předloží to, o čem mluvil Mirek Topolánek? Po červnových volbách mluvil o tom, že je zapotřebí například zavést bonus pro vítěze, jako je tomu v Itálii. Takže kdy s tímto návrhem přijdete do té komise?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Já bych chtěl zdůraznit, že volební zákon není ústavní zákon, čili nemusí nezbytně procházet třípětinovou většinou. Na druhé straně narozdíl od běžných zákonů vyžaduje souhlas obou komor sněmovny. Já bych opravdu rozlišil dva problémy, první je stanovení toho počtu poslanců, ono je mimochodem zajímavé, že když se podíváte po Evropské unii, tak zjistíte, že dvě zhruba stejné skupiny mají sudý a lichý počet poslanců zpravidla podle toho, zda ta komora volí hlavu státu nebo ne. Protože pak ta druhá komora, která má lichý počet poslanců, způsobuje celkový lichý počet volitelů. My teď když zavedeme v obou komorách lichý počet, tak musíme zase počítat s tím, že teoreticky při nepřímé volbě prezidenta může vzniknout patová situace. Zase při této volbě hlavy státu, takže to je jedna poznámka.

Václav MORAVEC, moderátor

A ten bonus pro vítěze?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Bonus pro vítěze, je to jedna z myšlenek, o které my jsme se bavili. To znamená, my v současné době máme čtrnáct volebních krajů, ve kterých se volí podle takzvané Dontovy metody. My jsme navrhli možnost vrátit se k volebnímu systému, který tady byl používán do roku devadesát osm, to znamená takzvaná Hagenbach-Bischoffova metoda, která je více poměrná, ale současně zavádí takzvané druhé skrutinium, a jedna z našich úvah byla, že by v rámci toho druhého skrutinia se již nerozdělovaly ty zbývající hlasy a zbývající mandáty, bývá jich okolo desíti, mezi všechny strany, ale dostal by je automaticky vítěz voleb. Ale znovu opakuji, je to námět, je to návrh, je to podnět k diskusi, není to nějaký tvrdý postoj ODS. My chceme udělat takovou změnu volebního systému, která bude dlouhodobě platná, dlouhodobě trvalá, sami jsme se poučili, to říkám velmi otevřeně, že žádné volební inženýrství není něco, co by nám přineslo nějaký politický prospěch a že nás stejně jeho negativní důsledky dříve nebo později doběhnou, takže my jsme pro seriózní, korektní debatu na základě širší politické shody udělat trvalé změny volebního systému, které tady mohou působit několik desítek let a povedou ke stabilním vládám.

Václav MORAVEC, moderátor

Vy souhlasíte s tím bonusem pro vítěze, jak ho teďka popsal pan místopředseda Nečas?

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Já myslím, že je to jedna z takových věcí, která se objevila rychle, rychle po volbách. Je otázka, jestli po něčem takovém u nás je ve skutečnosti poptávka. Já bych chtěl jenom říci, že sociální demokracii dlouhodobě vyhovuje to, že se do Poslanecké sněmovny volí podle poměrného systému, my s tím nemáme žádný problém, ani v sociální demokracii, mezi našimi voliči či členy není poptávka po odstranění poměrného volebního systému pro volby do Poslanecké sněmovny. Jiná věc je, kolik tam má být, řekněme, většinových prvků v rámci toho poměrného systému, kolik mají mít třeba voliči preferenčních hlasů, jak bude vypadat druhé skrutinium. To jsou věci, o kterých jsme ochotni diskutovat, pokud jde o ten bonus pro vítěze, my na to nemáme žádný silný názor a není to něco, co by byla priorita pro sociální demokracii.

Václav MORAVEC, moderátor

Ten bonus pro vítěze je samozřejmě dáván do Itálie, tak o něm mluvil i předseda občanských demokratů Mirek Topolánek. Teď jsme, pane profesore Bělohradský, slyšel představu Petra Nečase, jak by mohl vypadat bonus pro vítěze.

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

On je odlišný od toho italského.

Václav BĚLOHRADSKÝ, filozof, pedagog

Ale ať je odlišný nebo ne, musíme..., volební systémy jsou silné a slabé. Slabé nemění příliš reprezentaci, kterou vlastně ten volební výsledek odhalil, silné systémy mění zásadně. To znamená, já jsem zvítězil jenom o půl procenta, ale dostanu o třicet hlasů víc. Do jaké míry demokracii prospívá vláda založená na počtářských tricích. Na tom, že máme počtářské triky, ty počtářské triky se nazývají Dontova metoda. To jsou nejrůznější metody, k nimž se připočítává. Skutečný problém je, co řekl přítel Švejnar, politická kultura země například. V Itálii jsme přešli k většinovému systému v reakci na akci čisté ruce a na strašnou nenávist k politickým stranám, která se tenkrát šířila zemí. Příliš to nepomohlo, Berlusconi se

vrátil zpátky k poměrnému systému, plus bonus, takže věřit, že můžeme řešit problémy schopnosti dohodnout se mezi různými ideovými pozicemi v této zemi počtářským trikem, to nefunguje a je to přesně ten výraz, který použil místopředseda Sobotka na počátku, redukovat na pouhé volební mechanismy. Nebude to nikdy fungovat, počtářské triky budou fungovat chvíli, ale dlouhodobě ne.

Přijetí jednotné evropské měny

Václav MORAVEC, moderátor

Pojďme k dalšímu tématu. Česká republika se dočká v příštím týdnu výtky od Evropské komise. Důvod? Přípravenost, respektive nepřipravenost země na přijetí jednotné evropské měny. Evropská komise má v příštím týdnu vydat hodnotící zprávu o stavu příprav na vstup do eurozóny v jednotlivých zemích.

REPORTÁŽ

Václav MORAVEC, redaktor

Česká republika v současnosti termín pro přijetí eura nemá. Původní strategie přípravy země na vstup do eurozóny počítala s rokem 2010. Jenže? Jenže schodek veřejných financí je hlavním důvodem neplnění podmínek přípravy. Odstupující vláda Mirka Topolánka zatím nestanovila nový termín. Ekonomové říkají, že nejde o termín přijetí eura, ale o reformy, jejichž uskutečnění je nutné. S tím souhlasí i centrální bankéři.

Luděk NIEDERMAYER, viceguvernér České národní banky /5. 11. 2006/

Rozhodnutí o tom, kdy Česká republika vstoupí do eura nebo přijme jednotnou evropskou měnu, bude záležet na tom, o čem už tady byla řeč, to znamená na rozhodnutí o strategii fiskální reformy. A to znamená, že snaha urychlit nějakou přípravu strategie pro přijetí eura je marná v okamžiku, kdy nedojde opravdu k závažnému rozhodnutí o tom, co dělat s veřejnými financemi.

Václav MORAVEC, redaktor

Odstupující vláda Mirka Topolánka zatím schválila návrh na přijetí eura k jednomu datu, tedy variantou takzvaného velkého třesku. Samotné přijetí eura je sice technicky možné nejdříve v roce 2011, pokud se ale neuskuteční reforma veřejných financí, padá i tento termín.

Luděk NIEDERMAYER, viceguvernér České národní banky /5. 11. 2006/

Zatím se ani zdá, že není příliš vůle řešit ten problém deficitu veřejných financí, protože je-li někde příliš vysoký deficit, tak to buďto znamená, že je třeba navýšit příjmy nebo významným způsobem snížit výdaje a o něčem takovém se zatím příliš hluboká diskuse nevede.

Václav MORAVEC, redaktor

Postoje k euru se liší. Třeba exportní firmy si přejí zavedení eura co nejdříve. Naopak spotřebitelé mají z eura strach. Obávají se zdražení zboží.

KONEC REPORTÁŽE

Václav MORAVEC, moderátor

Teď začneme u vicepremiéra Petra Nečase. Pane místopředsedo, jak vláda naloží s tou výtkou, které se jí dostane v příštím týdnu od Evropské komise?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Ta výtky se dostane České republice a musím říci, že je oprávněná z našeho pohledu, to znamená, tady se opravdu deficit veřejných financí vymkly z kontroly. I přepočítané údaje deficitu veřejných financí z minulého roku se ukazují, že ten deficit je významně vyšší, než bylo tvrzeno před volbama.

Václav MORAVEC, moderátor

Ale ta výtky se má týkat toho, že vaše vláda nemá stanovený termín vstupu země do eurozóny také, kromě těch deficitů. Takže jak naložíte s touto výtkou?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

My jsme pouze konstatovali, že ten původní termín, který byl uveden, je naprosto nerealistický vzhledem ke stavu veřejných financí a samozřejmě v tuto chvíli je evidentní, že přípravy, že je nezbytné připravit některé zásadní reformní kroky, v penzijním systému, v systému veřejných financí, v sociálním systému, v systému stabilizace zdravotnictví a připravit takové podmínky, aby se dostaly deficit veřejných financí pod kontrolu, protože ony nejsou, aby se zastavila nesmírná exploze sociálních výdajů. Tady je třeba říci, že sociální výdaje na příští rok jsou v porovnání se sociálními výdaji na rok devadesát devět, ty sociální mandatorní výdaje, o sedmdesát dva procent vyšší, o více než dvě stě miliard, o tolik narostly během necelých osmi let a tady tomuto...

Václav MORAVEC, moderátor

Promiňte ale...

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

A tady cestou nikoliv nějakých tupých škrťů, ale cestou systémových reforem je třeba postavit hráz, která udrží ty veřejné finance v určitém koridoru.

Václav MORAVEC, moderátor

Vy na ty výtky nezareagujete tak, že byste řekli v dohledné době, kdy je reálný termín, nový termín přijetí eura?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

To by bylo pouhé vystřelování data, tak jako to dělala minulá vláda. Naprosto nerealistické vystřelování data. My jsme přesvědčeni, že naopak je třeba jít opačnou cestou. To znamená, stanovit konkrétní kroky v penzijní reformě, stanovit konkrétní kroky ve stabilizaci zdravotnictví, připravit konkrétní a dodržovat výdajové rámce v rámci veřejných financí, připravit kompletní reformu veřejných financí a na základě dodržování těchto reformních kroků potom teprve stanovit, kdy splníme a v jakém tempu konvergenční

kritéria a stanovit potom i konkrétní datum potom už vstupu do evropského měnové mechanismu a později i přijetí eura.

Václav MORAVEC, moderátor

Jste, pane místopředsedo Sobotko, protože jste byl čtyři roky ministrem financí, schopen připustit, jak naznačoval Petr Nečas, že to je vlastně dědictví těch minulých vlád a že ta výtky od Evropské komise směřuje na vaši hlavu?

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Ne, já to chci odmítnout, protože pokud já jsem byl ministrem financí, tak jsme plnili konvergenční program. Přestali jsme ho plnit v okamžiku, kdy na jaře letošního roku Poslanecká sněmovna a Senát schválily pozměňující návrhy zákonů k vládním reformám, které byly předloženy v rozpočtově uměřené podobě, ale senátoři a poslanci napříč všemi politickými stranami schválili pozměňující návrhy, které zvýšily mandatorní výdaje v příštím roce o pětadvacet miliard korun.

Václav MORAVEC, moderátor

Promiňte, ale nejde jenom o ty zákony.

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Ne, pane redaktore, omlouvám se, nechte mne prosím dohovorit. Ty pozměňující návrhy zvýšily schodek v příštím roce o půl procenta hrubého domácího produktu. My jsme v příštím roce měli v konvergenčním programu cíl tři celé tři procenta HDP deficitu. Když k tomu připočtete těch půl procenta, tak jsme na tři osm a schodek veřejných rozpočtů příští rok bude čtyři procenta. Kdybychom od těch čtyř procent mohli odečíst těch dvacet pět miliard korun nových výdajů, které schválili poslanci a senátoři napříč stranami oproti vládním návrhům, tak ta situace veřejných rozpočtů nebyla tak dramatická, protože bychom neplnili konvergenční program pouze o dvě desetiny procenta, čili já odmítám...

Václav MORAVEC, moderátor

Má otázka teď trvá. Jak teď s tou výtkou naložit?

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Já odmítám tezi, že se veřejné rozpočty vymkly z kontroly. Z kontroly se vymkli poslanci a senátoři na jaře letošního roku, hlasovali pro to poslanci KSČM, ODS, ČSSD, lidovců, Unie svobody, všichni pro tyto návrhy hlasovali a zvýšili výdaje v příštím roce o pětadvacet miliard korun. Jak s tím naložit? Podle mého názoru lze v situaci, kdy bude dohodnuta vláda, kdy zde bude stabilní období a vláda bude moci předložit nějakou fiskální koncepci, tak podle mého názoru lze se vrátit během jednoho, dvou let k plnění konvergenčního programu a přijmout euro někdy v horizontu 2011, 2012. Současně chci říci, že ten náš termín nebyl stanoven až tak nerealisticky, protože Polsko, Maďarsko, pobaltské země měly ty termíny stanoveny na období 2007, 2008. Všechny tyto země tyto termíny nyní musí přehodnotit z různých důvodů, z hlediska inflace, deficitu veřejných financí a posouvají tyto termíny na horizont po roce 2010. Čili z tohoto hlediska ta situace České republiky není výjimečná, ačkoliv každá země má pro to odsunutí přijetí eura jiný důvod. Poslední věc, hospodářská politika nemůže mít jediný cíl, a to je přijetí eura. My se domníváme, že hospodářská politika by měla mít několik cílů, hospodářský růst, sociální stabilitu a také přijetí eura a je potřeba hledat kompromisy, kompromis mezi těmito třemi cíly.

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Já na to jenom musím zareagovat, aby česká veřejnost nebyla klamána. Celkově tou jarní sociální smrští narostly sociální mandatorní výdaje o sedmdesát miliard. Je pravda, že pro řadu z nich se hlasovalo napříč sněmovnou, ale já jsem si to nechal přesně zkvantifikovat. Návrhy, pro které hlasovali poslanci ODS, byly o dvaceti pěti miliardách. Těch zbývajících čtyřicet pět miliard, včetně těchto dvacet pět miliard, odsouhlasili poslanci sociální demokracie kompletně. Pane ministře, dovolíte...

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Ale pane místopředsedo, ty by se vešly do konvergenčního programu, ty ostatní by se vešly do konvergenčního programu.

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

Pane místopředsedo, pro ty hlasovali vaši poslanci také, ale...

Václav MORAVEC, moderátor

Výsledek je, že není termín přijetí eura.

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

A vy jste jako ministr financí neudělal jeden jediný pokus své vlastní poslance zastavit. O sedmdesát miliard vašimi hlasy se zvedly výdaje v oblasti sociálních mandatorních výdajů.

Václav MORAVEC, moderátor

Pane profesore Švejnare, Česká republika měla stanovený orientační termín přijetí eura rok 2010. Teď je zjevné, že se odkládá, nevíme, na kdy, deficity veřejných financí jsou vyšší než ta takzvaná konvergenční a maastrichtská kritéria. Nakolik to může snížit rating, ekonomický rating země, což bude, řekněme, špatná zpráva pro investory?

Jan ŠVEJNAR, ekonom, pedagog

No, může ho ovlivnit velice silně a zde bych ještě podotknul, že a ne všechno, co bylo řečeno, je pravda v tom smyslu, že ano, ta smršť na jaře zhoršila situaci podstatně, ale musíme si uvědomit, že za posledních několik let ekonomika rostla a roste nyní poměrně rychle, čili je to optimální období, kdy by se mohl snížit schodek rozpočtu a z mého hlediska jsme promeškali trochu situaci tím, že se nezmenšil a vraťme se k ratingu. Ten rating, který Česká republika má, je poměrně nízký v tom smyslu, že byl snížen, například Standard & Poor's, tak šel z A na A- a na A- se drží už od roku 1997, zatímco jiné země postupují poměrně rychle dopředu, Čína nás nyní dostihla a předstihla, ta už je na A. Slovinci jsou před námi.

Václav MORAVEC, moderátor

Myslíte, že může dojít ještě ke snížení v souvislosti s tím, co teď pozorujeme?

Jan ŠVEJNAR, ekonom, pedagog

Já myslím, že nedojde nezbytně ke snížení. Může dojít ke snížení samozřejmě, ale očekávám, že spíš nedojde ke snížení a nedojde k vzrůstu tak rychlému jako u naší konkurence. A to je to, co je důležité, kam bude mířit kapitál, bude tam, kde jsou lepší podmínky. A v tom smyslu zmeškáváme, já myslím, opravdu historicky velkou příležitost, a proto se znovu obracím na politické strany a říkám, jestliže nejste schopni se sedm měsíců, osm měsíců, potažmo déle dohodnout, tak to není, že stojíme a nic se neděje, stojíme a mnoho věcí se děje okolo nás. A to je důležité si uvědomit a zde pan místopředseda Nečas má pravdu, všechny tyto reformy, o nichž jsme mluvili už dlouhou dobu, je potřeba udělat, je potřeba udělat je rázně a čím déle čekáme, tím je horší situace. A jsou to věci, které jsou známy, není to něco, co se najednou objevilo na naší obrazovce a nevěděli jsme o tom předem a tudíž já myslím, že opravdu je na nás, opravdu si vzít odpovědnost a říct, toto se událo, jak půjdeme dopředu.

Václav MORAVEC, moderátor

Pane místopředsedo Nečasi, rok 2012, přece jenom po vás budu chtít jisté datum. Je to rok, kdy je reálné a tato ne hrozba, protože euro záleží na politicích a na občanech té země, jestli euro chtějí, ale může motivovat k zavádění těch reforem, o kterých jste mluvil. Rok 2012 jako nový termín stanovení eura, je to reálné?

Petr NEČAS, 1. místopředseda strany /ODS/

V případě, že bude provedena penzijní reforma, reforma veřejných financí, reforma vedoucí ke stabilizaci zdravotnictví, je to nejbližší možné datum. To znamená rozhodně ne dříve, ale je podmínkou splnění těchto tří reforem a my jsme na nich začali velmi intenzivně pracovat, máme připravené první verze parametrických změn průběžného důchodového systému, chystáme i další etapy důchodové reformy, máme základní představu i o reformě veřejných financí, stabilizaci zdravotnictví a podobně. Chce to politickou odvahu a my chceme vyzvat celé české politické spektrum, aby se k nám přidalo při promýšlení těchto reforem a hlavně při jejich rychlém zavádění, objasňování veřejnosti a její rychlé implementace do českého finančního světa.

Václav MORAVEC, moderátor

Pane místopředsedo Sobotko, stručně, rok 2012 a ty podmínky, o kterých mluvil Petr Nečas?

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Já bych chtěl říci, že ať budem ve vládě nebo budeme v opozici, tak budem chtít, aby příští vláda realizovala odpovědnou rozpočtovou, ale také odpovědnou daňovou politiku, protože deficit se nezvyšuje jenom zvyšováním výdajů, ale také nepromyšleným snižováním daní. A to je potřeba si uvědomit. Další věc, kterou bych chtěl říci, je, přijetí eura v české veřejnosti zatím nemá příliš velkou podporu a já si myslím, že by bylo chyba, kdybychom reformy, nutné reformy zdůvodňovali jenom eurem. My ty reformy přece nepotřebujeme udělat kvůli euru, my je potřebujeme udělat sami kvůli sobě, kvůli tomu, aby Česká republika a naše ekonomika rostla a byla konkurenceschopná. Pan profesor Švejnar tady hovořil o Číně, jsou i jiné ekonomiky, vůči kterým se Evropa v tuhle chvíli dostává do nepříjemné situace, protože ztrácí tu dynamiku, ekonomika roste pomaleji, produktivita roste pomaleji, my přece ty reformy musíme udělat především proto, abychom byli konkurenceschopní, aby tady byla vysoká zaměstnanost a rostla životní úroveň.

Václav MORAVEC, moderátor

A ten termín 2012?

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Ne kvůli euru, euro je jeden z důvodů pro reformy, ale nemůže to být jediný.

Václav MORAVEC, moderátor

Je to reálný termín?

Bohuslav SOBOTKA, statutární místopředseda strany /ČSSD/

Podle mého názoru pokud příští vlády budou dělat odpovědnou rozpočtovou, ale i odpovědnou daňovou politiku, je to možný reálný termín.

Václav MORAVEC, moderátor

Tak slyšeli jsme termín. Ještě budeme pokračovat hned po zprávách s těmito čtyřmi hosty na programu ČT 24. Ve druhé hodině vám také nabídneme exkluzivní rozhovor s generálním ředitelem Kapsch Česká republika Karlem Feixem o problémech kolem zavádění mýta. Nejen o amerických vízech a jejich zrušení pro české občany pak budou diskutovat ministr zahraničí Alexandr Vondra, novináři Erik Best a ekonom Jan Švejnar. Pokračujeme hned po zprávách na programu ČT 24. Dívejte se dál na Otázky.